

Jordbruksutskottets betänkande

1980/81:4

om vissa fiskefrågor

Motioner

I motion 1979/80:305 av Magnus Persson m. fl. (s) yrkas att riksdagen begär att regeringen uppdrar åt fiskeristyrelsen att bestämma erforderlig mängd kvicksilverfri fisk i form av öring- och laxsmolt för utsättning i Vänern.

I motion 1979/80:928 av Jens Eriksson (m) och Georg Åberg (fp) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ökad representation i fiskenämnderna för yrkes- eller binäringsfisket.

I motion 1979/80:931 av Filip Johansson (c) yrkas att riksdagen beslutar att fiskevattensägarna skall vara representerade i lärens fiskenämnder.

I motion 1979/80:944 av Georg Åberg (fp) och Jens Eriksson (m) yrkas att riksdagen hos regeringen anholder att låta föranstalta om en objektiv undersökning beträffande arbetstidens längd inom det svenska yrkesfisket.

I motion 1979/80:1371 av Rolf Andersson m. fl. (c, m, fp) yrkas att riksdagen hos regeringen anholder om en översyn av reglerna för erhållande av licens för yrkesfiske i enlighet med de principer som skisseras i motionen.

I motion 1979/80:1380 av Erik Hovhammar och Jens Eriksson (m) yrkas att riksdagen begär att regeringen utreder frågan om en utvidgad akvakultur i Sverige i enlighet med vad som i motionen anförts.

I motion 1979/80:1388 av Erik Olsson m. fl. (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär skyndsamt utredning om de fasta fiskredskapens inverkan på laxens och havslaxöringens möjligheter till naturlig vandring uppför våra älvar.

I motion 1979/80:1391 av Karl-Erik Svartberg och Jan Bergqvist (s) yrkas att riksdagen beslutar hos regeringen anholder om en översyn av den författning som reglerar det statliga stödet till fisket (SFS 1978:516), så att stöd till fisk- och musselodling kan utgå även till icke yrkesfiskare.

I motion 1979/80:1750 av Christer Eirefelt (fp) yrkas att riksdagen anholder att regeringen snarast tar upp förhandlingar med Norge om laxfisket på den norska västkusten och om bidrag till den västsvenska odlingen av laxfisk.

Motivering

Laxfisket

Större resurser måste enligt motion 1979/80:305 snabbt anslås för att öka inplanteringen av lax och öring i Vänern. Fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium har i sitt åtgärdsprogram för Vänern bl. a. föreslagit att sjön tillförs så mycket smolt (lax- och öringungar) att en årlig fångst av 100 ton lax och öring uppnås. Detta bedöms möjligt sedan Vänerns vatten blivit allt renare och bättre under senare år. Emellertid måste samhällets strävanden att förbättra vatten och fiskebestånd fullföljas, anser motionärerna.

Enligt motionen ålades Uddeholms AB genom regeringsbeslut 1976 att utplantera öring och laxsmolt i Vänern som kompensation för nedsmutsning av sjöns vatten. Frågan om utplanterings storlek hade småningsom hänskjutits till koncessionsnämnden, vars beslut i ärendet enligt motionärernas uppfattning dock icke är tillräckligt långt gående för att reparera den skada som åsamkats lax- och öringsbeståndet i sjön.

I motion 1979/80:1388 framhålls att tillgången på lax och havsöring för avel i våra älvar avsevärt minskat under de senaste åren. Enligt motionen kan den minskade tillgången bero på att fiskens möjlighet att finna vägen upp i vattendragen reducerats sedan man i början av 1970-talet började fiska med "finnfällor". Utan att ta ställning till om det är dessa fångstredskap som skapat den dåliga tillgången på lax och havsöring anser motionärerna att en utredning bör tillsättas som undersöker frågan.

Enligt motion 1979/80:1750 försvåras de åtgärder som vidtagits och planeras för att restaurera det för yrkesfisket, sportfisket och turismen mycket betydelsefulla laxbeståndet på västkusten av ändrade fiskeregler i Norge. Framför allt har Hallands län drabbats. Medan norska fiskare under perioden 1952–1970 tog 2 % av återfångsterna av smolt som märkts i Sverige tog de 1979 en tredjedel av 1978 års utsättning, uppger motionären. Orsaken är att användningen av drivgarn ökat och att det norska drivgarnsfisket sedan 1972 flyttats längre ut från land (till mellan 4 och 12 sjömil) så att näten kommit i stråk där den svenska västkustlaxen vandrar.

Musselodling

I motion 1979/80:1380 erinras om att man runt om i världen har startat projekt i fråga om odling av fisk, skaldjur och musslor, s. k. akvakultur. Speciellt musselodlingen torde enligt motionen vara av stort intresse för Sverige. Huvudparten av den svenska musselkonsumtionen utgörs av importerade musselkonserver från främst Korea men även från Danmark, medan den svenska produktionen är föga utvecklad. Svenskproducerade musslor har enligt motionen blivit dyrare än importerade eftersom förädlingsindustrin inte vågat satsa på maskinell utrustning för musselbehandling och musselkonservering. Den svenska västkusten erbjuder en mycket bra

miljö för musselodling. Vattnet är rent och näringsrikt, tillgången på mussellarver är stadig och säker. Odlingarna i Sverige ger hög avkastning per hektar. På grund av att de producentländer vi köper från i många fall ger statligt stöd till fryslagring, hantering m. m. kan enligt motionen priserna hållas nere. Något liknande förekommer inte i Sverige.

Enligt motion 1979/80:1391 har bl. a. utvecklingsarbete klarlagt att lönsam odling av blåmusslor är möjlig på västkusten. Från social synpunkt noteras i motionen att odlaren har arbetsplatsen nära hemmet. Visst igångsättningsstöd synes emellertid erforderligt för industriell produktion i större skala. Motionärerna uppmärksammar särskilt att personer som inte är yrkesfiskare har haft små möjligheter att erhålla stöd till musselodling och efterlyser ändring härvidlag.

Yrkesfiskets villkor

Enligt motion 1979/80:944 är det ställt utom allt tvivel att arbetstiden är betydligt längre inom det svenska yrkesfisket än vad som är fallet inom de flesta andra yrken. Sedan riksdagen år 1978 uttalat att yrkesfiskarna skall ha rätt till en tryggad försörjning liksom andra yrkesgrupper har relationerna mellan det svenska yrkesfisket och samhället i övrigt kommit in i ett nytt skede, hävdar motionärerna. Ett nytt system för yrkesfisket har introducerats. Fiskets lönsamhet är nu föremål för förhandlingar mellan statliga myndigheter samt fiskets organisationer, på samma sätt som länge varit brukligt inom jordbruket. Arbetstidens längd inom fisket måste nu kunna vägas in då lönsamheten skall diskuteras, framhåller motionärerna och efterlyser en fullt objektiv undersökning om arbetstidens längd inom de olika fiskegrenarna, såsom trålfiske, garnfiske och vadfiske.

I motion 1979/80:1371 erinras om att prisstöd m. m. till fisket numera kan utgå till den som meddelats särskild licens för yrkesfiske. Som villkor för erhållande av licens hade enligt motionärerna uppställts kravet att vederbörande måste vara registrerad för redovisning av mervärdeskatt (vilket i sin tur förutsätter att bruttoinkomsten av fisket uppgår till 10 000 kr.).

Fiskare har vidare, framhåller motionärerna, skyldighet att lämna uppgift om innehav av båtar och redskap till statistiska centralbyrån. Skyldig att lämna sådan uppgift är den som under 1979 hade en bruttoinkomst på 4 000 kr.

Motionärerna anser att inkomstreglerna för erhållande av licens för yrkesfiske och för skyldighet att lämna statistiska uppgifter bör samordnas.

Fiskenämnderna

Fiskenämnderna har, framhålls det i motion 1979/80:928, kommit att få handlägga många för yrkesfisket angelägna frågor. Särskilt nämns i motionen yttranden över enskilda yrkesfiskarelicenser, licenser för fiskefartyg, fiskerilån etc. Frågor av denna karaktär kommer även fortsättningsvis att ta en stor del av fiskenämndernas arbete i anspråk, hävdar motionärerna och föreslår att en ökning av antalet ledamöter tillåts ske.

Enligt motion 1979/80:931 finns det i vissa fiskenämnder icke med någon representant för fiskevattensägarna. Deras deltagande måste enligt motionären anses som synnerligen angeläget då de frågor som behandlas i fiskenämnderna i stor utsträckning kommer att beröra tillgången på fiskevatten för såväl yrkesfiskets som fritidsfiskets behov.

Utskottet

I detta betänkande redovisar utskottet sina ställningstaganden till ett antal motioner rörande fiske, vilka väckts vid föregående riksmöte. Motionerna rör laxfisket och odling av lax och öring, musselodling vid västkusten, yrkesfiskets villkor samt fiskenämndernas sammansättning.

Laxfisket m. m. I motion 1979/80:305 hemställs att fiskeristyrelsen får i uppdrag att bestämma erforderlig mängd kvicksilverfri fisk i form av öring- och laxsmolt för utsättning i Vänern.

I motionen beskrivs hur Uddeholmsbolaget ålagts sätta ut lax- och öringungar i Vänern för att kompensera för den förstörelse av fiskbeståndet som sker genom utsläpp från Skoghallsverken. Enligt motionärernas uppfattning hade koncessionsnämnden bestämt compensationens storlek alltför lågt. Enligt vad utskottet inhämtat ålade koncessionsnämnden för miljöskydd i beslut år 1977 Uddeholms Aktiebolag att svara för utsättning av öring och laxsmolt i Vänern under åren 1977–1981 för en total kostnad av 750 000 kr. Sedan besvär anförts häröver har regeringen i huvudsak fastställt koncessionsnämndens beslut. Därmed har det aktuella koncessionsärendet slutligt avgjorts när det gäller tillåtlighetsfrågan. Fortfarande prövas emellertid, i vattenmål, frågan om ersättning för vållad skada på allmänt och enskilt fiske genom Skoghallsverkens kvicksilverutsläpp i Vänern.

De utsättningar som genomförts under de senaste åren och som enligt planering kommer att fortsätta har enligt vad utskottet erfarit hittills varit mycket framgångsrika. Fångsten av lax och öring i Vänern som 1972 utgjorde blott 500 kg, uppgick 1979 till 34 ton. 1979 blev laxen det värdemässigt viktigaste fiskslaget i Vänern. Från rent ekonomisk synpunkt kan denna typ av fiskevård således mycket väl försvaras, särskilt som den även ger god sysselsättning. Utskottet har även erfarit att de olika stammarna av Vänerlax utgör en värdefull tillgång i genetiskt hänseende. Även från naturvårdssynpunkt tilldrar sig Vänerlax, som är en relik från istiden, ett betydande

intresse. Från vetenskaplig synpunkt har dessa fiskstammar mycket att berätta om laxfiskens utveckling.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om de uttalanden om fiskevårdens betydelse som gjordes, då riksdagen för två år sedan godkände vissa allmänna riktlinjer för fiskeripolitiken (prop. 1977/78:112, JoU 1977/78:23, rskr 1977/78:272). Det framhölls därvid att såväl yrkesfisket som fritidsfisket är beroende av en aktiv fiskevård. Viktiga delar av havsfisket liksom kust- och insjöfisket är i dag mycket beroende av att utsättningar av fiskungar görs i syfte att förbättra fisktillgången. Samtidigt förutsätter fiskevården att de vatten i vilka fisken lever har sådan kvalitet att fisken kan överleva och föröka sig. En effektiv miljölagstiftning och tillsyn över dess efterlevnad är väsentliga förutsättningar härför. Arbete med att förbättra lagstiftning och tillsyn pågår. De anförda synpunkterna har betydelse inte minst när det gäller frågor om kompensationsutsättningar m. m. inom det viktiga område för insjöfiske som Vänerne och dess vattensystem utgör.

Motionsförslag om ökade resurser för restaureringen av lax- och öringsbeståndet i Vänerne har vid flera tillfällen behandlats av riksdagen. Det har då från utskottets sida framhållits att fiskbeståndet i Vänerne bl. a. måste komma att prövas i det större sammanhang vari 1973 års fiskevattensutrednings arbete utgör en viktig del. Något särskilt initiativ från riksdagens sida har därför inte ansetts erforderligt.

Fiskevattensutredningen har i sitt betänkande Fiska på fritid (SOU 1978:75) föreslagit att allmänna medel anslås för fortsatt utsättning av laxfisk i bl. a. Vänerne för i första hand fritidsfiskets behov. Betänkandet har remissbehandlats. Enligt vad utskottet erfarit beräknas proposition i ämnet bli framlagd under innevarande riksmöte.

Utskottet vill för sin del betona värdet av att effektiva åtgärder sätts in för att hålla beståndet av lax och öring i Vänerne på en tillfredsställande nivå. Det framgår av den ovan lämnade redogörelsen att betydande ansträngningar också görs för att trygga fortsatt utsättning av smolt i sjön. Mot bakgrund härav och i avvaktan på den kommande prövningen av fiskevattensutredningens förslag synes något särskilt initiativ från riksdagens sida f. n. inte erforderligt.

I motion 1979/80:1388 begärs skyndsamt utredning om de fasta fiskeredskapens inverkan på laxens och havsöringsens möjligheter till naturlig vandring uppför vara älvar.

Utskottet vill hänvisa till att fiskevattensutredningen i sitt betänkande utförligt diskuterar problemen kring lax- och öringsfisket i Östersjön och vid Norrlandskusten. De s. k. laxfällorna som i snabbt ökande utsträckning kommit att ersätta storryssjorna i skärgården utanför älvmyningarna uppmärksammas. Utredningen föreslår att det bör tillskapas en möjlighet att expropriera fiske, som utgör hinder för fiskevården. Det kan exempelvis röra sig om fisket med ett eller flera fasta redskap i ett mynningsområde i de fall detta fiske hindrar erforderlig uppgång av vandringsfisk för avelsänd-

mål. Expropriationsrätten bör dock inte omfatta endast fiske i mynningsområden utan allt fiske som av fiskevårdsskäl bedöms böra tas i anspråk i sin helhet." (SOU 1978:75 s. 243.)

Utskottet får vidare i förevarande sammanhang erinra om att frågan om begränsningar av laxfisket i Östersjön för första gången tagits upp till behandling vid de nyligen avslutade förhandlingarna i Warszawa om fisket i Östersjön under 1981. Den svenska delegationen föreslog att fångstmängden skulle begränsas till 1 750 ton, vilket i huvudsak motsvarar den kvantitet som hade rekommenderats från vetenskapligt håll. Någon enighet kunde dock icke nås, och för 1981 kommer därför varje land att bestämma hur mycket lax som får fångas i den egna zonen.

Det är enligt utskottets uppfattning klarlagt att laxen i Östersjön och dess vikar utsätts för hårdare beskattning än vad området förmår reproducera. Från flertalet berörda länders sida är man uppmärksam på detta förhållande. Frågan är också föremål för diskussion på det internationella planet. De fiskevårdande myndigheterna följer uppmärksam utvecklingen av fisket vid älvmyningarna. Med hänsyn härtill och i avvaktan på den prövning som förestår av fiskevattensutredningens betänkande finner utskottet att riksdagen inte f. n. har anledning ta något särskilt initiativ med anledning av motion 1979/80:1388.

I motion 1979/80:1750 yrkas att regeringen tar upp förhandlingar med Norge om laxfisket på den norska västkusten och om bidrag till den västsvenska odlingen av laxfisk.

Enligt vad utskottet erfarit var den norska fångsten av lax från svenska västkusten så sent som för tio år sedan helt obetydlig. Under de senaste åren har detta fiske dock fått stor omfattning. Man beräknar att bortemot hälften av alla laxar som har sitt ursprung på den svenska västkusten nu fångas i de norska drivgarnen. Även på norsk sida har man uppmärksammat den fara som är förknippad med de moderna fiskemetoderna. I flera norska laxälvar har brist på avelslax konstaterats.

Utskottet är medvetet om att laxfisket utanför den norska kusten bedrivs helt i enlighet med gällande bestämmelser och vid tidpunkt som från fiskesynpunkt är lämplig, nämligen då laxen är fullvuxen och på vandring mot sina lekplatser. Med moderna metoder drivs här ett effektivt fiske just i de stråk där fisken vandrar. Det står samtidigt klart att en betydande del av den fisk som fångas i de norska vattnen härrör från de svenska västkuståarna och att detta fiske är till men för det svenska fisket samt kan utgöra ett hot mot reproduktionsmöjligheterna. Det torde dock närmast böra ankomma på fiskeristyrelsen som central fiskevårdande myndighet att bevaka dessa frågor. Enligt vad utskottet erfarit följer fiskeristyrelsen också uppmärksam denna problematik. Utskottet finner därför att motion 1979/80:1750 inte bör föranleda någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Utskottet förutsätter att man från svensk sida i samband med kommande svensk-norska fiskeförhandlingar söker åstadkomma de förbättringar i nu

förevarande avseende som bedöms möjliga.

Musselodling. I motion 1979/80:1380 begärs en utredning av frågan om en utvidgad akvakultur i Sverige. Vidare yrkas i motion 1979/80:1391 på en översyn av den författning som reglerar det statliga stödet till fisket så att stöd till fisk- och musselodling kan utgå även till icke yrkesfiskare.

Frågan om odling av musslor på den svenska västkusten har tidigare behandlats av riksdagen vid olika tillfällen. Då riksdagen 1978 godkände nya riktlinjer för fiskeripolitiken, anförde utskottet att det stöd till fiskets rationalisering som då infördes bl. a. innebar att fiskerilån och länegaranti bör kunna lämnas för mindre anläggningar för fiskodling och musselodling, om verksamheten bedrivs i kombination med yrkesmässigt fiske.

Under innevarande år har flera utredningar framlagts som behandlar utveckling av akvakulturen i Sverige.

Forskningsrådsnämndens delegation för naturresursforskning har sålunda framlagt en rapport. Svensk akvakultur: Näringsgren för framtida försörjning och sysselsättning. I denna behandlas musselodlingen ingående vid sidan om fiskodling, odling av alger, kräftdjur m. m.

Enligt rapporten finns det goda förutsättningar för svensk musselodling. De potentiella produktionsmöjligheterna bedöms till minst 25 000 ton/år. Möjligheterna att producera blåmusslor bestäms av biologiska, hydrologiska och topografiska förhållanden men också av t. ex. vattenanvändningsanspråk. Då den nuvarande konsumtionen i Sverige ligger på knappt 1 300 ton (motsvarande 6 000–7 000 ton råa musslor) kommer storleksordningen på svensk produktion av blåmusslor att bestämmas i första hand av avsättningsmöjligheterna, där pris, kvalitet, konsumtionsvanor etc. är avgörande. En bedömning av marknadsförutsättningarna för svenskodlade musslor är enligt rapporten vanskelig innan utvärdering skett av pågående försök.

Forskningsrådsnämnden har tillsatt en styrgrupp för att följa upp rapporten om akvakultur. I styrgruppens uppgifter ingår att främja forskning och praktiska åtgärder för att uppmuntra och stödja företag inom akvakulturen. Styrgruppen kommer även att intressera sig för marknadsföringsproblemen.

I Länsplanering 1980 för Göteborgs och Bohus län ägnas akvakulturen betydande utrymme. Länsstyrelsen anser att en utveckling av olika former av en akvakultur kan ge viktiga sysselsättningstillfällen i stora delar av landets kust- och skärgårdsområden. Den framhåller emellertid att det för närvarande finns en mycket stor överkapacitet i musselodlingarna.

Skärgårdsutredningen för Göteborgs och Bohus län har framlagt ett förslag till handlingsprogram i sin huvudrapport, daterad september 1980. Ett kapitel ägnas havsodling. Utredningen finner att musselodlingen i Sverige, dvs. huvudsakligen i Bohuslän, med framgång borde kunna ökas. Vissa problem är dock fortfarande olösta. Det främsta gäller marknadsföringen. Utredningen föreslår att förutsättningarna för havsodling i länet underkastas fortsatt utredning. Vidare föreslås att regeringen vidtar sådana

åtgärder att det statliga stödet till fisket kan utgå till bl. a. musselodlingar även om dessa ej bedrivs i kombination med yrkesfiske.

Som följd av skärgårdsutredningens förslag har landstingets näringsnämnd i Göteborgs och Bohus län beslutat tillsätta en utredning om hur en ökad svensk musselodling skall marknadsföras för att finna avsättning. Utredningens beräkningar bli klar i april 1981.

Utskottet finner det intresse som i dag på olika håll visas akvakulturen välmotiverat. Det framgår av den lämnade redogörelsen att akvakulturen och inte minst musselodlingen, som aktualiserats i de två här behandlade motionerna, på skilda håll bedöms ha möjligheter att lämna viktiga bidrag till de berörda regionernas ekonomi och sysselsättning. Utskottet instämmer i denna bedömning. Enligt utskottets uppfattning är de utredningar som enligt den lämnade redogörelsen är på gång eller redan har avslutats, i allt väsentligt ägnade att tillgodose syftet med motion 1979/80:1380. Den synes därför inte behöva föranleda någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Motion 1979/80:1391 syftar till en författningsändring så att även icke yrkesfiskare skall kunna få stöd till fisk- och musselodling enligt förordningen om stöd till fiskets rationalisering. Samma förslag har framförts av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Utskottet har i och för sig en viss förståelse för problemet. Den föreslagna ändringen skulle dock komma att gå ut över yrkesfiskarnas berättigade krav på att prioriteras av det här aktuella störet. Med hänsyn härtill och bl. a. även till den överkapacitet som f. n. finns i musselodlingarna synes motionen inte böra föranleda någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Yrkesfiskets villkor. I motion 1979/80:944 yrkas på en objektiv undersökning beträffande arbetstidens längd inom det svenska yrkesfisket.

Utskottet får med anledning härav erinra om att prisöverläggningar för fisket enligt 1978 års beslut om riktlinjer för fiskeripolitiken för första gången ägde rum under våren 1980. Parterna kunde då icke nå fram till en överenskommelse. Överläggningarna om fiskpriserna under våren 1981 pågår för närvarande. Inför dessa har uppgifter om arbetstidens längd inom yrkesfisket inhämtats genom en enkät som utförts av jordbruksnämnden i samråd med Sveriges fiskares riksförbund. Enligt vad utskottet inhämtat anser man dock allmänt att enkätens resultat är behäftat med brister.

Motsvarande överläggningar om jordbrukspriserna har förts under en lång följd av år. Vid dessa har man tidigare nöjt sig med mindre ambitiös statistik om arbetstidens längd inom jordbruket. Sedan ett år driver statistiska centralbyrån ett grundligare försöksprojekt för att kartlägga arbetstidens längd inom jordbruket, baserat på kvartalsvis återkommande intervjuer med lantbrukare och anställda inom lantbruket. Utskottet har även erfarit att man i Norge f. n. genomför en mätning av yrkesfiskarnas arbetstid.

Utskottet instämmer med motionärerna i att relationerna mellan det svenska yrkesfisket och samhället i övrigt kommit in i ett nytt skede sedan

fiskets lönsamhet nu är föremål för överläggningar mellan statliga myndigheter och fiskets organisationer. Enligt vad utskottet inhämtat har uppskattningen av arbetstidens längd försvårats inte minst av att parterna haft olika uppfattning om vilka moment arbetstiden skall anses omfatta. En utredning av det slag motionärerna efterlyser skulle dels söka definiera hur arbetstiden inom yrkesfisket skall mätas, dels genom ett enkätförfarande utröna den faktiska arbetstidens längd inom yrket. Utskottet vill för sin del betona värdet av att man som underlag för överläggningarna får så klargörande uppgifter som möjligt i nu förevarande avseende. En närmare undersökning av arbetstidsförhållandena inom fisket förefaller mot bakgrund av vad i det föregående anförts motiverad. Det torde få ankomma på regeringen att besluta om en sådan undersökning bör ske i form av en särskild utredning eller på annat sätt.

Vad utskottet anfört med anledning av motion 1979/80:944 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 1979/80:1371 yrkas på en översyn av reglerna för erhållande av licens för yrkesfiske. Motionärerna påpekar att inkomstreglerna för erhållande av licens för yrkesfiske och för skyldighet att lämna statistiska uppgifter f. n. starkt avviker från varandra och bör samordnas.

Utskottet får i detta sammanhang erinra om att systemet med licensiering av yrkesfisket har till syfte att ge garantier för att det statliga stödet till fisket kommer yrkesfisket till del. När systemet infördes beviljades de fiskare licens som bedrivit yrkesfiske under viss tid. I detta sammanhang kom frågan huruvida vederbörande hade så stora inkomster av sitt fiske att han registrerats som skattskyldig för mervärdesskatt att spela viss roll.

I fortsättningen kommer yrkesfiskelicens att beviljas sökande enligt de kriterier som ställdes upp då riksdagen 1978 antog riktlinjerna för fiskeripolitiken. Därvid fastslogs att med yrkesfiske avses sådant fiske som utgör vederbörandes huvudsakliga inkomstkälla eller eljest är av betydelse för vederbörandes försörjning. Vid prövningen av fråga om licens skall tillgången på fisk och förutsättningarna i övrigt att bedriva ett rationellt fiske beaktas, vare sig sökanden är etablerad fiskare eller inte.

Ett helt annat syfte har, enligt vad utskottet erfarit, statistiska centralbyråns fiskeriinventeringar. Där gäller det att bl. a. från försörjningssynpunkt få veta hur många fiskebåtar och hur mycket fiskeredskap som finns i landet. Ett annat syfte är att från biologisk synpunkt få en total bild av de redskap som används och de fångster som tas. Beloppsgränsen är satt i relation till dessa undersökningssyften.

Utskottet finner sålunda att de av motionärerna angivna regelsystemen ej har något sådant samband med varandra att en jämkning av villkoren skulle vara meningsfull. Riksdagen bör avslå förevarande motion.

Fiskenämnderna. I motion 1979/80:928 påyrkas ökad representation i fiskenämnderna för yrkes- eller binäringsfisket.

I motion 1979/80:931 yrkas att fiskevattensägarna skall vara representerade i länens fiskenämnader.

Länens fiskenämnader inrättades genom beslut av 1975/76 års riksdag (prop. 1975/76:130, JoU 1975/76:39, rskr 1975/76:317). De påbörjade sin verksamhet den 1 juli 1977.

Enligt riksdagsbeslutet bör fiskenämnaderna i huvudsak handlägga ärenden rörande finansieringsstöd, rådgivning och fiskefrågor i övrigt som tidigare åvilat lantbruksnämnderna. De bör även fungera som beredande organ åt länsstyrelserna i fiskefrågor som länsstyrelserna handlägger. Fiskenämnaderna består av fem ledamöter. Enligt propositionen, till vilken riksdagen anslöt sig, borde yrkesfisket, fritidsfisket samt allmänna intressen vara företrädade i nämnderna. I propositionen framhölls att dess förslag i fråga om den lokala fiskeadministrationen sågs som ett provisorium i avvaktan på resultaten av fiskerikommitténs och 1973 års fiskevattensutrednings arbete.

Den reform av fiskeripolitiken som genomfördes vid 1977/78 års riksmöte grundades på fiskerikommitténs arbete. Ingen ändring gjordes därvid i fiskenämnadernas sammansättning. Däremot kom deras betydelse att öka till följd av bl. a. införandet av systemet med yrkesfiskelicens. Fiskevattensutredningen har i sitt betänkande lagt fram förslag som i viss utsträckning beräknas komma att öka fiskenämnadernas arbetsbelastning men har icke ifrågasatt någon ändring i deras sammansättning.

Utskottet finner att förslagen i båda motionerna i och för sig förtjänar beaktande. Det synes vidare uppenbart att fiskenämnaderna i olika län har skilda uppgifter och betydelse. I avvaktan på den prövning som förestår av fiskevattensutredningens förslag bör emellertid motionerna enligt utskottets mening inte föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

Hemställan. Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande laxfiske m. m. lämnar motionerna 1979/80:305, 1979/80:1388 och 1979/80:1750 utan ytterligare åtgärd,
2. att riksdagen beträffande musselodling lämnar motionerna 1979/80:1380 och 1979/80:1391 utan ytterligare åtgärd,
3. beträffande yrkesfiskets villkor
 - a) att riksdagen med anledning av motion 1979/80:944 ger regeringen till känna vad utskottet anfört om behovet av vissa undersökningar rörande arbetstidens längd inom yrkesfisket,
 - b) att riksdagen avslår motion 1979/80:1371,
4. att riksdagen beträffande fiskenämnaderna lämnar motionerna 1979/80:928 och 1979/80:931 utan ytterligare åtgärd.

Stockholm den 4 november 1980

På jordbruksutskottets vägnar
EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Svante Lundkvist (s)*, Maj Britt Theorin (s), Börje StenSSon (fp), Hans Wachtmeister (m)*, Sven Lindberg (s)*, Sven Eric Lorentzon (m), Gunnar Olsson (s), Märta Fredrikson (c), Håkan Strömberg (s), Esse Petersson (fp), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c), Wivi-Anne Radesjö (s) och Maja Ohlin (s)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

